

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ДОТРИМАННЯ АНТИБУЛІНГОВОЇ ПОЛІТИКИ В СЛОВ'ЯНСЬКОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ЛІЦЕЇ СЛОВ'ЯНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

На основі критеріїв проекту «Безпечна і дружня до дитини школа» (URL: <http://autta.org.ua/files/files/%B2%ED%F4%EE%F0%EC%E0%F6%B3%FF%20%EF%F0%EE%20%EF%F0%EE%E5%EA%F2%20%20%C1%C4%C4%D8.pdf>, опитувальників з булінгу (європейський досвід) в Слов'янському педагогічному ліцеї *розроблено*

опитувальний аркуш – документ, що містить перелік питань для попереднього оцінювання (самооцінювання) в процесі проведення моніторингу якості антибулінгової політики закладу органами учнівського самоврядування.

Зміст опитувального аркушу містить *параметри стандарту* (показники, що конкретизують узагальнені вимоги стандарту): освітнє середовище, вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації; *еталонні показники стандарту* (твердження, які є еталоном для порівняння); *критерії відповідності* (ступені відповідності (схожості) закладу освіти еталонному показнику). Критерієм відповідності для всіх еталонних показників було запитання «Це схоже на Ваш ліцей?» разом із варіантами відповідей: Зовсім ні (1), Певною мірою (2), Здебільшого (3), Дуже (4).

Оцінювання такої діяльності ліцею відбувалося 2020 р. шляхом анонімного опитування учасників освітнього процесу – учнів (194 особи), учителів ліцею (26 осіб), батьків (127 осіб).

Результатом оцінювання стали профілі ЗЗСО «Слов'янський педагогічний ліцей Слов'янської міської ради Донецької області» у вигляді пелюсткових діаграм, осями яких стали показники критеріїв відповідності параметру «Освітнє середовище, вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації».

Результати опитування представлено в пелюстковій діаграмі, куди занесено *найвищі числові значення* показників за параметрами стандарту «Освітнє середовище, вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації», що дало змогу порівняти відповіді всіх суб'єктів освітнього процесу Слов'янського педагогічного ліцею Слов'янської міської ради Донецької області.

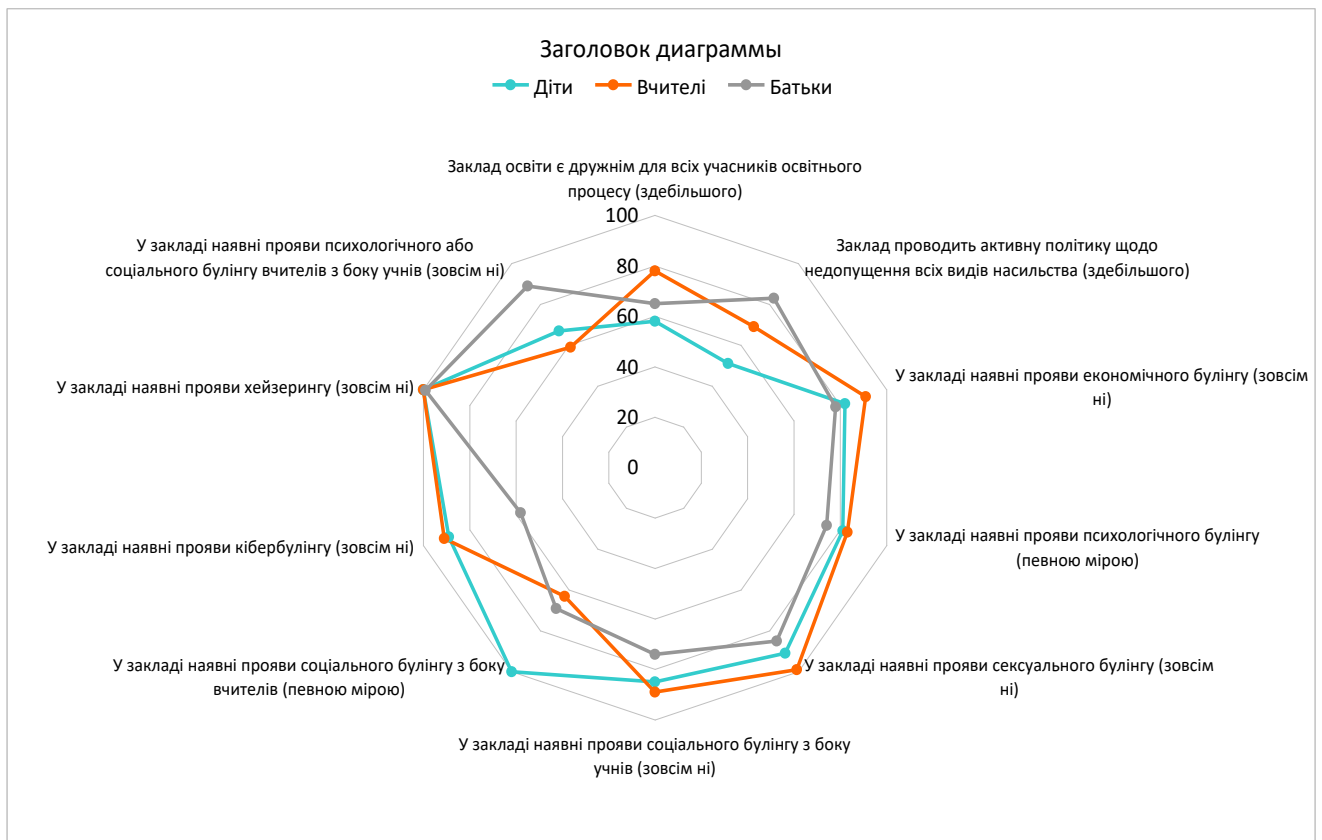

Рис.2.1. Результати опитування суб'єктів освітнього процесу ліцею за показниками критеріїв відповідності параметру «Освітнє середовище, вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації»

Опитування засвідчило факт оцінювання атмосфери ліцею як дружньої до дитини переважною більшістю респондентів (найбільшим цей показник є в учителів (78%), найнижчим в – учнів (58% оцінили заклад освіти як здебільшого дружній до дитини).

Більшість учителів (69%) і батьків (83%), на відміну від учнів (51%), визнають досить активною політику ліцею щодо недопущення всіх видів насильства, що свідчить про недостатній рівень поінформованості останніх про наявність чітких механізмів реагування на прояви насильства й знущання в закладі.

Однозначність оцінки демонструє більшість відповідей «ні» всіх учасників опитування за показником «наявність економічного булінгу», що свідчить про прозорість, незамовчування випадків такого виду булінгу (найчастіше це псування речей однокласниками й практична відсутність випадків відбирання речей і коштів) і позитивний стан цієї проблеми в ліцеї.

Однозначною є оцінка наявності психологічного булінгу в закладі, що визначено всіма опитуваними в межах критерію «певною мірою». В основному опитувані акцентують увагу на образливій поведінці учнів, усних погрозах, недостатньому рівні культури спілкування.

Відсутність сексуального булінгу в закладі засвідчила переважна більшість (до 90%) опитуваних, причому респонденти зауважили, що

погрози сексуального характеру діти отримують, як правило, у соціальних мережах.

У межах дослідження прояви соціального булінгу (приниження почуття гідності учнів через ігнорування) ми досліджували у двох напрямках: з боку інших учнів і з боку вчителів. Досить однотайними виявилися відповіді про відсутність такого булінгу в середовищі дітей. Проте дослідження засвідчило наявність неухважності, ігнорування дітей з боку вчителів, що окреслило перспективу роботи закладу в цьому напрямі.

Наявність кібербулінгу в закладі засвідчило опитування батьків (42% відповідей «певною мірою»). Розбіжність їх відповідей із учнями (89% – «ні») пояснюємо недостатнім рівнем культури спілкування в ліцеї (більшість учнів вважають, що образи в соціальних мережах – явище звичне, і не всі визначають їх як загрозу, на відміну від батьків. Причому опитування дало змогу визначити класні колективи ліцею, у яких ця проблема має місце.

Позитивну ситуацію в закладі засвідчило опитування з проблеми *хейзерингу* (дідівщини, нестатутних відносин у колективі тощо). Усі опитані дали відповідь «ні».

Зауважимо, що відповіді опитуваних за параметром «наявність проявів психологічного або соціального булінгу вчителів з боку учнів» хоча й засвідчили переважне заперечення таких проявів у закладі, проте вчителі й учні (як безпосередні учасники освітнього процесу) визнають наявність образ, а іноді й погроз з боку учнів, що потребує подальшої корекції відносин «учитель-учень» у ліцеї.

Отже, проведений силами органів учнівського самоврядування моніторинг параметру «Освітнє середовище, вільне від будь-яких форм насильства та дискримінації» окреслив проблемне коло, що потребує подальшої системної діяльності й відстеження, у тому числі силами представників групи консультантів з питань моніторингу дотримання прав учнів Слов'янського педагогічного ліцею та протидії булінгу (цькуванню).